

מסורת הש"ס

(א) [לעיל פ"א, ד] [לעיל ד, וס"ג] (א) תענית כד: ברכות ז': (ד) [לעיל ו, וס"ג] (ה) [נדה יח: קדושין פ. טהרות פ"ג מ"ח], (ו) [דברים כ"א, ו] [ז"ל אהר ד"ה רוחות], (ז) [ז"ל דעבירא],

מוסף רש"י

בבב חרובין מערב שבת לערב שבת. כל השבת היה נזון בך, חסר לם היה ומתגלגל היה בחרובין (תענית כד:). ר' מאיר חייש למיעוטא. ביבמות (סא:) קטן וקטנה לא חוללין ולא מיבעיין. דברי ר"מ, אמרו לו לר"מ יפה אמרת לא חוללין, איש כחביו בפרשה, מפני מה לא מיבעיין, אמר לן קטן שמה ימלא סרים, קטנה שמה ימלא חילנות וממלאו פושעים בערוה, ולא אמר רוב קטנים, איש סריס (רע"ז ו'). ובצק בידו. בידוע שנטל מן העיסה (קדושין פ"ג, טז). לטפח. שרצים ומזלות שנאספה (שם).

שיטה מקובצת

(א) ר"מ מתיר לשחוט אחריהם. ג"כ ע"י חוסי בברכות דף (כ' ע"א) [י"ח ע"ב]: [ב' ה"ג] שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך באשפה הכל: [א' א' א' לימלך לב"ד: [ז' דתני כי ה"ג בטהרות פ"ג הס"ד:

לא מיבעיא קאמר. רב דימי מודה אלא הכי אמר רב דימי דצנא טרוף אומא זו היא שחיטתו. קא משמע לן לא נחור ורבי לטעמיה לאמר יש שחיטה לעוף מכאשר צויתין: ומי נפל איניבא צניסניה. רבי חיאל: בני הגולה. לאו אנשי כנסת הגדולה קאמר אלא צהנן דורות אחרונים קאמר שהתחילו ללקות בני ארץ ישראל ציינס ופשתנס מפני שנתקללו דורות ומשעלו מבני צבל לכאן שהיו חסידים פסקו כאן הוועות: ונפנו חכמים עיניהם צרי חיאל וצניו. שצנכותם צאתה טובה זאת. רבי חיאל וצניו מנצל עלו כדלמרי צשילי פ"ק דסוכה (דף כ:). ויקים ווועות ורעמים ורוחות. מפרש צברכותו צהרואה (דף נט.) דכולן לקללה: ווועות. הארץ מודעזת: רוחות. זעפא אשטרוציו"ל: כרצ יודיה. לאמר זכותא דלדיקי לאחריני מנחי ולא לדידיו צהאי עלמא: חנינא צני. הוא רבי חנינא בן דוסא וצימיו היה קול זה יואל: די [לן] צק צרוצין. מפרנס צלער וצנמנס: מתנני' ואחריו רואין אותן. דלמרי צריש מכליתין (דף כ:). דשחיתתן כשרה אותן אחרים חייצין לכסות כדמתן לקמן (דף פו.). שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות: פטור מלכסות. וטעמא מפרש צנמ' דר"מ חשיב ליה כצנלה גמורה: וחכמים אופרין. שמה יפה שחטו והוא לה שחיטה מעלייתא: שאינו סופג. ה' דהתראת ספק היא: גב' מאי שנה רישא דלא פליגי. וליחייצו לכסות מספק: סיפא אמרי צשרא הוא דלא מציעיא ליה. הירואה שאין שוחטין בנו אחריו אין מצין שמשום אורו ואת בנו הוא אלא אומר אינו צריך לצער: רישא נמי. ליחייצוהו לרואה לכסות מספק ואפ"ה לא אתי למיכל מיניה דלמרי כסוי זה אינו אלא כדי לנקר חצרו: הכי גרסי' שחט צאשפה מאי איכא למימר. שחט צאשפה הכל יודעים שהכסוי לאו לנקר הוא: אלא צא לימלך. לצית דין הירואה ששחטו להסם מגולה ואמר כלום אני חייב לכסות ואנו אומרים לו כסה אני חייב צלצו שהיא שחיטה ואתי למיכל: סיפא נמי צא לימלך. מה אני לשחוט אחרים את בנו ואנו אומרים לו אסור הוא סבור שהיא שחיטה: אלא רצנן. לאו להכי חיישי וצרישא נמי פליגי: לחומרא. צמלמא דספיקא אוליין לחומרא: מחייבי. מלקות דסצירא ליה ודאי צנלה היא והאכלה לוקה: מאי איריא רוב אפילו מיעוט. מעשיהם מקולקלין ורובן מתוקנין הוא פשיטא לן דצנלה היא לר"מ דהא שמעינן ליה דחייש למיעוטא וסמוך מיעוטא לחזקה צהצמה זו בחזקת אסור אכר מן החי היתה עומדת ולא נודע לך שנשחטה: ואיכא ליה רוצא. תקון מעשיהם: דסנן. כי האי גוונא' צ: שדרכו של טינוק לעפה. ידיו צאשפות ששרצים מציים שם וטימא את העיסה שאנו רואין שנגע בה: ואימרת

כסוי הדם פרק ששי חולין

פ"ו.

סיפא נמי כיון דאמרי רבנן אסור צשחוט אחריהם אמרי שחיטה מעלייתא היא. תימה דמשום גזירה דלמא אתי למיכל צנלה יש לי להסיר לאו דלואו ואת צנו מספק מה לי לאו דלואו ואת צנו ומה לי לאו צנלה ולא דמי לרישא דפטרין לכסות מספק דשצ ואל תעשה צעלמא הוא ודלמא אתי למיכל יש לומר דאי לאו דרוב מעשיהם מקולקלים לא היו פוטרים מלכסות משום גזרה דלמא אתי למיכל אלא שלא נחמיר להטעין כסוי אמרי דפטור משום דלמא אתי למיכל וכיון דרוב מעשיהם מקולקלין יש לנו להסיר נמי לשחוט אחרים דלמא אתי למיכל:

מאי טעמא דר' מאיר הואיל ורוב מעשיהן מקולקלין. הקשה הר"ר שמואל מוורדין ורצנן מאי טעמיהו אס רוב מעשיהם מתוקנין א"כ יא מותר לאכול משחיטתם ועוד השוחט אחרים אמאי אינו סופג ארצעים ואי פלגא ופלגא אס סמוך פלגא דמקולקלין לחזקה דעומד בחזקת אסור ואימרת ליה מחלה דמתוקנים אס כן יא מותר לשחוט אחרים וגם יתחייבו על שחיתתן משום צנלה וי"ל דמספקא להו לרצנן אי רוב מעשיהם מקולקלין אי רוב מעשיהם מתוקנין והשתא לא מהניא חזקה מידי ולרבי מאיר פשיטא ליה דרוב מעשיהם מקולקלין ואס תאמר ואף על גב דרוב מעשיהם מקולקלין מ"מ רבי מאיר כיון דחייש למיעוטא אמאי לקי משום צנלה ואמאי מותר לשחוט אחרים וי"ל דסמוך חזקה לרוב מקולקלין והוא ליה מיעוטא דמתוקנין מיעוטא דמיעוטא ולמיעוטא דמיעוטא לא חייש רבי מאיר:

רוב תינוקות מטפחים. פ"י נקוטנס מטפחים צאשפות אצל צעיסה ודאי נגע שהי העיסה צידו ור"ת מפרש דרוב תינוקות מטפחים צעיסה דטיפוח שייך צאכלים ומשקין כדלמרינן צע"ז צפרק רבי ישמעאל (דף פ:.) או שהיה מטפח ע"פ חצית וכן איתא צירושלמי צהדיא מפני שדרכו של תינוקות לטפח צעיסה אצל תינוק ודאי טמא דסתם תינוקות ודאי טמאים דלמרי צתוספתא (טהרות פ"ג.) סתם תינוקות טמאים מפני שגשים נדות מגפפות ומנשקות אותם ור"מ דמטער משום דלית לן למתלי צאדס טעור שצ לשם ועל מן העיסה ונתן לו כדי שלא יטמא העיסה וכי האי גוונא אמר צמס' טהרות צפ"ג (מ"ו) לעיל מהך תינוק דהכא תינוק שנמלא צצא צית הקצרות ושושנים צידו אע"פ שאין השושנים אלא ממקום הטומאה טעור שאני אומר אדס טעור נתן לו אע"פ סתם תינוק טמא היינו ממגע נדה והסם טעור מוטומא מת קאמר רבי נמי מיירי צתינוק שהוא טעור צודאי שהניחמו אמו מלוכלך כדתינא (צתוספתא שס) תינוק שהניחמו אמו וצאה ומלאהו כמו שהוא טעור צדיא שהניחמו מלוכלך אצל הניחמו נקי טמא מפני שגשים נדות מגפפות ומנשקות אותו ואף על פי שלא נמלא צצק צידו מטמאים חכמים דלמרי

צתוספתא (שס) תינוק שנמלא עומד צצק אס קופה של צצק או צצא חצית של משקין רבי מאיר מטהר וחכמים שדך המינוק לעפה אמרי רבי יוסי אס יכול לפשוט ידו וליקה טמא ואס לאו טעור ולא נקט הכא צצק צידו אלא לרצוא דר"מ דאפילו הכי מולין צאדס טעור: סמוך

עין משפט
נר מצוה

כ א מ"י פ"ד מהלכות שחיטה הל' י טו"ש ע"ד ס' כח טע"ז פ: כ א מ"י פ"ב שס הל' ד סגמ לאוין קצנ טו"ש ע"ד ס' טו טע"ף ט: כ ב מ"י פ"טז מהל' שאר אבות הטומאה הל"ג:

עין רש"י

אישטרוציו"ל. מערבולת רוחות.

רבינו גרשום

והא [אמר] ר' חייא א"ר יוחנן כ"ר. הויקין כוכבא דשכבט כדמפרש בברכות (נח דף.) וזעות. מירתת ארעא: רעמים. זו ברד שקורין טונידי"א: בין לבין עצמן פטורים מלכסות. כלומר אם שחטו דאמרי דקלקלו בשחיטתן ואינה ראויה השחיטה: מאי שנא רישא דלא פליגי בין לבין. כלומר מ"ש לענין כסוי דם דלא פליגי רבנן [דאם] שחטין בין לבין עצמן פטורין מלכסות דלא חשובה שחיטה ולענין אותו ואת בנו אסורין לשחוט אחריהם דחשובה שחיטה: רישא נמי אמרי לנקר חצירו הוא צריך. כלומר אע"פ שבני אדם מכסין דם שחיטה ששחטו בין לבין עצמן לא אתי למיכל אחריהם דאמרי בני אדם מה שהוא מכסה אינו עושה מטעם שחיטתו ואת בנו אתי לנקר חצירו הוא צריך אינו רוצה שיהא דם בחצירו: סיפא נמי בא להימלך מאי איכא למימר. כלומר סיפא דקא פליגי רבנן ואמרי דאסור לשחוט אחריהם דאמרי אינשי בשרא הוא דלא צריך ולא אתי למיכל משחיטתן: בא להימלך לבני אדם. ישאל לבני אדם שאחוט בנו אחריהם: מאי איכא למימר. אם לא ישחוט בשביל אותו ואת בנו אתי למיכל משחיטתן דאמרי בני אדם כיון דאניו שחט אחריו ודאי שחיטתו שחיטה ואתי למיכל משחיטתן: והדר פליגי עיליה. כלומר כשם דפליגי רבנן אחריו ואת בנו דאמרי אסור לשחוט אחריהם כך פליגי אכסוי הדם דאמרי חייבין לכסות בני אדם הוראין את הדם: מאי איריא רוב אפי' מיעוט נמי. כלומר מאי איריא דרוב מעשיהן מקולקלין אפי' מיעוט מעשיהם מקולקלים ורוב מעשיהן כשרים: סמוך מיעוטא דמקולקלין לחזקה. דבהמה בחייה בחזקת אסור עומדת ואימרת לה רובא דכשרין ואינה חשובה שחיטה דלכרי הכל יראה מותר לשחוט אחריהם: ואם אמרו ספק טומאה לטהר. כלומר אם אויל ר"מ אחר מיעוט ספק טומאה לטהר העיסה ילך אחר מיעוט לענין אותו ואת בנו שאימרת אס רוב מעשיהן מתוקנים ומיעוט מעשיהם מקולקלים שאין חשובה שחיטה ומותר לשחוט אחריהם: